

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.219/2017/6.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Kovács Imre ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Szász Anita Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Szász Anita ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 57.Pf.635.547/2016/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 6.P.54.829/2013/52.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezi és ebben a részében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja; a csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Mellőzi a másodfokú ítéletnek az első- és másodfokú perköltségek viselésére vonatkozó rendelkezéseit. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 70.000 (hetvenezer) forint másodfokú és felülvizsgálati együttes perköltséget. Kötelezi az alperest, hogy fizessen a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 83.300 (nyolcvanháromezer-háromszáz) forint másodfokú és 104.100 (száznégyezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2008. február 3-án idegen hibás közlekedési balesetet szenvedett, melynek következtében a bal csípőízületi vápa-, a

csípő-, a bal oldali szeméremcsont szárának, a jobb kéz II. kézközépcsont, a bal oldali könyökízület törését, a keresztcsont és csípőcsont szétválását, agyrázkódást, a bal térd belső porcának sérülését, a bal térd elülső keresztszalag szakadását, a bal oldali lábfejemelő ideg sérülését szenvedte el. A balesettel összefüggésben 42%-os egészségkárosodása keletkezett, amely 52,5%-os munkaképesség-csökkenésnek felel meg.

- [2] A balesetet okozó gépjármű felelősségbiztosítója az alperes volt. Peren kívüli kárrendezés során az alperes megtérítette a felperesnek gépjárműkár címén 1.284.000 forintot, gépjármű szállítási költség címén 42.000 forintot, vagyoni kárrendezés címén 697.738 forintot, nem vagyoni kártérítés címén 7.200.000 forintot, továbbá háztartási és ház körüli kisegítésre járó költségpótló járadék címén havi 12.000 forintot.
- [3] A felperesnek a baleset idején és azt megelőzően igazolható rendszeres jövedelme nem volt. A peren kívüli kárrendezésre vonatkozó igénye nem terjedt ki jövedelempótló járadék fizetésére.
- [4] A felperes a balesetet követően, 2011. december 5-én az E. Zrt.-nél helyezkedett el gépjárműszerelőként. Munkabére havi bruttó 180.000 forint (nettó 117.900 forint) volt. A felperes a munkaköréből adódó nehezebb, fizikai erőfeszítést igénylő munkafeladatokat nem tudta megfelelően ellátni. A munkáltatója munka alkalmassági vizsgálatra küldte. Az elsőfokú munkaköri orvosi alkalmassági vélemény a felperest a gépkocsiszerelő munkakörre alkalmasnak minősítette a következő korlátozásokkal: tartós állással, járással járó, közepesnél nehezebb fokú fizikai munkát nem végezhet, 20 kilogrammnál többet nem emelhet. A 2013. április 10-én kiadott orvosi alkalmassági véleményre tekintettel a munkáltató a felperes munkaviszonyát rendes felmondással 2013. május 15-én megszüntette. A felmondást a munka alkalmassági orvosi véleményben szereplő korlátozásokkal indokolta.
- [5] A felperes 2013. május 27-től 2013. július 18-ig napi 3.267 forint, összesen 173.151 forint álláskeresői támogatásban részesült. 2013. július 19-e és 2014. június 5. napja között kizárólag az alperes által folyósított havi 12.000 forint járadék volt a rendszeres jövedelme. A felperes pályázatot nyújtott be az álláskereső vállalkozóvá válásának vissza nem térítendő támogatása iránt. Pályázata pozitív elbírálásban részesült, amely által 2014. június 5. napjától 2014. december 4-ig havi bruttó 101.500 forint vissza nem térítendő támogatást kapott a Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltségétől. Ezen kívül eszközvásárlási támogatásban is részesült. Ennek feltétele volt a hatósági szerződésben írtak szerint, hogy a felperes önmaga foglalkoztatását 2017. június 23. napjáig folytassa. A felperes autószerelő egyéni vállalkozóként havi 50.000 forint adót (KATA) fizet.

- [6] 2015. január 1. napjától május 31. napjáig a felperes összes bevétele bruttó 304.000 forint volt, amelyből 250.000 forintot KATA-ként befizetett az állami költségvetésbe.
- [7] A felperes lakóhelyén és annak vonzáskörzetében az autószerelő szolgáltatás nem telített, a felperes önálló vállalkozása keretében is elérhetné korábbi jövedelmét, amennyiben idővesztés nélkül teljes körű szolgáltatás nyújtására képes volna fizikailag, károsodásmentes egészségi állapotban.
- [8] A felperes az autószerelő szakképesítésén túl hang- és hőszigetelő végzettséggel is rendelkezik, ebben a szakmájában azonban soha nem dolgozott.

A felek kérelmei

- [9] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2013. május 29. napjától jövedelempótló járadék fizetésére az E. Zrt.-nél korábban elért havi bruttó 180.000 forint jövedelem alapulvételével, leszámítva belőle az igényérvényesítés kezdő időpontját követően szerzett jövedelmeit. Előadta, hogy a munkaviszonyának megszüntetésére a baleset következtében kialakult egészségi állapota miatt, önhibáján kívül került sor. Előadta, hogy átképzésen nem vett részt, mert az autószerelő szakmát kívánja gyakorolni. Autószerelő vállalkozásában napi rendszerességgel többször is segítséget kell kérnie, a jövőre nézve pedig napi 4 órás segítő felvételét tervezi. Előadta, hogy a vállalkozása veszteséges, ennek oka pedig az egészségi állapota, amely miatt a nagyobb erőfeszítést jelentő feladatokat kénytelen visszautasítani, ha nem tud segítséget kérni.
- [10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A kereset jogalapját nem vitatta, hanem arra hivatkozott, hogy a baleset időpontjában a felperesnek nem volt munkahelye, jövedelmet nem igazolt, így jövedelemvesztése sem keletkezett. Hivatkozása szerint a felperes nem csak a balesetet megelőzően, hanem az azt követően elért rendszeres jövedelmét sem igazolta. Álláspontja szerint, amennyiben a felperes bizonyítja, hogy jövedelemvesztés érte, abban az esetben is kizárólag a minimálbér alapján igényelheti annak megtérítését, mivel a balesetet megelőző időszakra a minimálbér összegét meghaladó jövedelmet igazolni nem tudott. Véleménye szerint a felperes a kárenyhítési kötelezettségének sem tett eleget, mert az autószerelői képzettségen kívül egyéb végzettséggel is rendelkezik, továbbá átképzésen sem vett részt, hanem olyan vállalkozást kezdett, amelyet előreláthatólag nem fog tudni ellátni az egészségi állapota miatt. Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem bizonyította a vállalkozása veszteségesességét és azt sem, hogy ennek hátterében az egészségi állapota állna.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek a 2013. június 1. napjától 2015. május 31. napjáig számított időre hátralékos jövedelempótló járadékként összesen 2.882.718 forintot és ennek különböző résztőke összegek alapján különböző időpontoktól számított kamatait, továbbá 2015. június 1. napjától minden hónap 15. napjáig véghatáridő nélkül havi bruttó 130.049 forint jövedelempótló járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rendelkezett a perköltségek viseléséről.
- [12] Az elsőfokú bíróság az ítéletét a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, 340. § (1) bekezdésére, 345. § (1) bekezdésére, 355. § (1), (3) és (4) bekezdésére, 356. § (1)-(3) bekezdésére, 357. § (1)-(3) bekezdésére, 360. § (1) bekezdésére, a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1991. évi XC. törvény (Szja.) 7. § (1) bekezdésére, valamint a Pp. 163. § (2) bekezdésére és 164. § (1) bekezdésére alapította. A felperes balesettel összefüggő egészségkárosodását, annak kialakult voltát és munkaképesség-csökkenésének mértékét, továbbá jellegét igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján állapította meg, amelyet aggálytalannak tekintett és ítélezése alapjául elfogadott. Azt a körülményt, hogy a felperes a balesetet megelőző egy évben és a baleset idején keresettel nem rendelkezett, jövedelmet nem igazolt, nem tekintette olyan körülménynek, amely kizárná őt a keresetveszteség és az azt pótló járadékigény érvényesíthetőségéből. A jövedelempótló járadék számítási alapjaként nem találta alkalmazhatónak a Ptk. 357. § (1) bekezdését, amely a balesetet megelőző évben elért rendszeres kereset havi átlagának számíthatóságából indul ki. Ehelyett a Ptk. 357. § (3) bekezdését alkalmazta, amely szerint, ha az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg a keresetveszteség azt az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony alapján végző személyek átlagos havi keresete alapján kell megállapítani. A Központi Statisztikai Hivatal interneten elérhető tájékoztatása alapján megállapította, hogy 2008-ban az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a gépjárműjavítás ágazatban 171.780 forint volt. Ezt csökkentette 9,5% nyugdíjjárulékkal, 6%-os egészségbiztosítási járulékkal, 1,5%-os munkavállalói járulékkal, továbbá figyelembe vette a felperes tárgyidőszakban szerzett tényleges jövedelmeit. A folyamatosan fizetendő jövedelempótló járadék havi összegének számításánál a 2015. január 1-je és május 31-e közötti időszak nettó vállalkozói árbevételeinek figyelembevételével a felperes havi nettó jövedelmét 10.800 forintban határozta meg, amelyet az szja-val növelten 12.528 forinttal számított. Ezt helyezte levonásba a társadalombiztosítási járulékkal csökkentett bruttó átlagkereset összegéből, amely 142.577 forint.
- [13] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes nem sértette meg

a kárenyhítési kötelezettségét. Indokolása szerint az ereje teljében lévő, a baleset bekövetkezésekor 28. életévében járó fiatalember 52,5%-os munkaképesség-csökkenést szenvedett el, amely igen jelentős mértékű. Ennek ellenére elhelyezkedett és mindent megtett annak érdekében, hogy a munkáját megfelelően ellássa, azonban a balesetből eredő állapota miatt segítségre volt szüksége. Sem az egyéb szakképzettségének a hasznosítását, sem újabb szakképzettség megszerzését nem tekintette a felperestől elvárhatónak, mert korábban az autószerelő szakmában dolgozott és a perben tett tanúvallomások szerint a felperes a munkáját szereti és kiválóan végzi. A kárenyhítési kötelezettség teljesítése körében értékelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes a balesetet követően pályázatot nyújtott be és annak pozitív elbírálása folytán megkezdte önálló tevékenységét a képesítésének és életcéljának megfelelően, figyelembe véve, hogy a tanúvallomások szerint a felperes lakóhelyén és vonzáskörzetében sok az ügyfél, keresettek az autószerelő műhelyek. A tanúk vallomása alapján állapította meg azt is, hogy a felperes egyéni vállalkozásának jövedelme azért nem nyereséges, mert a felperesnek balesete miatt egyes megrendeléseket vissza kell utasítania.

- [14] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, az alperes tőkemarasztalásának összegét bruttó 1.862.746 forintra és ennek különböző résztőke összegek alapján különböző időpontoktól számított kamataira, továbbá 2016. január 1. napjától minden hónap 15. napjáig véghatáridő nélkül havi bruttó 86.554 forint járadékra leszállította. Részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseit és rendelkezett a másodfokú perköltségek viseléséről.
- [15] Tekintettel arra, hogy az alperes fellebbezési kérelme szerint a marasztalása számításának alapja csak a minimálbér lehet, a másodfokú bíróság rögzítette, hogy a másodfokú eljárásban már nem volt vitás a peres felek között a felperes jövedelempótló kártérítésre való joga az őt ért balesettel összefüggésben és az sem, hogy annak kötelezettje a balesetet okozó gépjármű kötelező felelősségbiztosítójaként az alperes. A másodfokú eljárásban a felek között már csak a keresetveszteség számítási alapja, az annak megállapítására szolgáló összehasonlító adatok köre volt vitás. A másodfokú bíróság a keresetveszteség számításához sem a Ptk. 357. § (1) bekezdését, sem a (3) bekezdését nem találta alkalmazhatónak. Az utóbbi rendelkezés a másodfokú bíróság álláspontja szerint csak olyan esetekben alkalmazható, amikor a károsult, például a tanulmányait befejezte, de még nem helyezkedett el vagy a baleset miatt tanulmányi ideje és ezzel munkába állása is időben kitolódik, vagy a balesetet megelőzően állást változtatott. A másodfokú bíróság jogértelmezése szerint átmeneti jellegű, relatíve rövid időn belül reálisan megszűnő állapotot feltételez ennek a

jogszabályi rendelkezésnek az alkalmazása. A másodfokú bíróság azonban nem talált olyan peradatot, amely szerint a felperes belátható időn belül, amennyiben a baleset nem következik be, kifejezetten a szakképesítésének megfelelő rendszeres jövedelemre tudott volna szert tenni valamilyen jogviszony keretében. Emiatt csak az alperes által elfogadott minimálbér összegszerűségének alapulvételével állapította meg a felperest megillető jövedelempótló kártérítés mértékét.

- [16] A kárenyhítési kötelezettség megsértésére alapított fellebbezési kérelmet a másodfokú bíróság alaptalannak találta. Maradéktalanul egyetértett a kárenyhítési kötelezettséget illetően az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, ezért a minimálbér alapulvételével számított jövedelempótló kártérítés összegét nem mérsékelte a kárenyhítési kötelezettség megsértése miatt.

A felülvizsgálati kérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelmek

- [17] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Tartalma szerint kérte a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének teljes egészében történő helybenhagyását. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a Ptk. 355. § (1) bekezdését, 357. § (3) bekezdését és a Pp. 206. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [18] Utalt rá, hogy a felperes a baleset után elhelyezkedett a szakmájában, ahol igazoltan olyan munkabért kapott, amely pontosan megfelel a statisztikai adatok szerint szakmájában kialakult átlagos bérnek. Ezzel igazoltnak tekintette, hogy a felperesnek meglett volna a lehetősége ennek a munkabérnek az elérésére abban az esetben, ha a balesetet nem szenvedte el. A munkahelye azonban a baleset miatt szűnt meg és emiatt nem tudja elérni a szakmájának megfelelő munkabért. A felperes megítélése szerint szakképzettséggel rendelkezik, ezért nem lehet úgy kezelni mint egy olyan, végzettséggel nem rendelkező személyt, akinek a minimálbér lehet az átlagos elvárása munkaviszonyba lépés esetén. Megítélése szerint hátrányosan került megkülönböztetésre szakmabeli kollégáihoz képest, akik egészségesen képesek a statisztikai átlagjövedelem elérésére. Azt ő önhibáján kívül nem tudja elérni, holott arra a korábbi munkaviszonyainak tapasztalatai alapján egészségesként jogosult (képes) lenne.
- [19] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet „megváltoztatására” (részbeni hatályon kívül helyezésére) és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. Kérte továbbá, hogy a Kúria a jogerős ítéletben foglaltak helyett a felperes 50%-os közrehatásának figyelembevételével a jogerős ítéletben foglalt marasztalási összeg felének a megfizetésére kötelezze őt a

felperessel szemben. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a Ptk. 340. § (1) bekezdését jelölte meg, hivatkozott továbbá a Pp. 81. § (1) bekezdésére is, kérve a perköltségnek a pernyertesség arányában való megállapítását.

- [20] Az alperes a felperest terhelő kárenyhítés körében kérte értékelni a következőket: (1) a felperes nem képezte át magát és nem választott a csökkent munkaerejének megfelelő szakmát; (2) a felperesnek van egy másik végzettsége is, amelyet gyakorolhatna; (3) nem igazolt, hogy a vállalkozás veszteségességének mi az oka (a felperes munkaképesség-csökkenése, vagy rossz szakma választása, vagy vállalkozásának nem megfelelő működtetése, alkalmazott hiánya vagy a gazdasági válság); továbbá a felperes munkaköre számos olyan tevékenységet is jelent, amelyet el tud látni munkaereje megfeszítése nélkül (gépjármű diagnosztika), ennek ellenére minimális jövedelmet igazolt. Az alperes álláspontja szerint a felperes a maradék munkaerejét (58%) köteles hasznosítani és kárenyhítési kötelezettségének elmulasztása, a rossz döntésének következménye nem hárítható az alperesre, jövedelemvesztésének 50%-át a felperes kell viselje. Kifejezetten hivatkozott a tanúbizonyítás eredményére, amely szerint a felperes lakóhelyén és vonzáskörzetében sok az ügyfél, keresettek az autószerelő műhelyek, aminek figyelembevételével érthetetlennek találta, hogy a felperes vállalkozása miért veszteséges és az általa el nem végezhető tevékenységekre miért nem vesz fel alkalmazottat.
- [21] Felülvizsgálati ellenkérelme a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben helyesnek találta a másodfokú bíróságnak a minimálbér alapulvételével végzett keresetvesztesség számítását és a Ptk. 357. § (3) bekezdésének alkalmazhatatlanságával kapcsolatos álláspontját.
- [22] A felperes csatlakozó felülvizsgálati ellenkérelme a csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Előadta, hogy a munkahelyének elvesztését követően azért maradt az autószerelői szakma mellett, mert ezt a lehetőséget látta arra, hogy rendszeres jövedelemre tegyen szert. Álláspontja szerint nem értékelhető a terhére ez a döntés, még akkor sem, ha a pályázati segítséggel megvalósított vállalkozása nem hozta meg a várt eredményt. Álláspontja szerint közrehatás alkalmazásának csak olyan felperest terhelő vétkes magatartás miatt lehetne helye, amellyel ő maga is hozzájárul a keresetvesztesség összegének növekedéséhez, ilyen vétkes magatartásról azonban a munkahely keresés tekintetében a felperes esetében nem lehet szó. Kiemelte, hogy a pályázaton nyert pénzüsszeggel is a kárenyhítési kötelezettségének tett eleget, hiszen az egy ideig a minimálbér összegének megfelelően csökkentette a keresetvesztését, ezzel az alperes teljesítési

kötelezettségét mérsékelte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [23] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben írt okból jogszabálysértő, míg a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben írt okból nem jogszabálysértő.
- [24] Már a másodfokú eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban sem volt vitás a peres felek között, hogy a felperes az alperessel szemben annak ellenére igényt tarthat jövedelempótló járadékra, hogy az igényérvényesítése alapjául szolgáló balesetet megelőzően keresetet igazolni nem tudott. A jövedelempótló járadék számításának jogszabályi alapja a Ptk. 357. §-a. Ennek (1) bekezdése szerint a balesetet szenvedett személy keresetveszteségét (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a keresetben (jövedelemben) tartós jellegű változás állott be csak a változás utáni kereset (jövedelem) átlagát lehet figyelembe venni. A (2) bekezdés szerint, ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetveszteség megállapításánál figyelembe venni. Egyöntetűen és helyesen következtettek a bíróságok arra, hogy a felperes keresetének elbírálása során a Ptk. 357. § (1)-(2) bekezdései nem alkalmazhatók, mert a felperes a balesetet megelőző releváns időszakra, annak egy részére, illetve a baleset időpontjára semmilyen jövedelmet nem igazolt. Az elsőfokú bíróság azonban alkalmazhatónak találta a Ptk. 357. § (3) bekezdését, amely szerint ha a keresetveszteség (jövedelemkiesés) az (1) és a (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó. Habár a felperes a baleset után létesített munkaviszonya 2013. májusi megszüntetését követő időszakra követelt csak jövedelempótló járadékot az elsőfokú bíróság a Ptk. 357. § (3) bekezdésének az alkalmazása során a baleset időpontjában mért átlagos ágazati jövedelmet vette figyelembe, amely nyilvánvalóan alacsonyabb volt a kereset tárgyává tett időszakban elért átlagos ágazati jövedelemnél. A másodfokú bíróság azért nem találta alkalmazhatónak a peres felek jogvitájában a Ptk. 357. § (3) bekezdését, mert az a jogértelmezése szerint csak átmeneti jellegű, relatíve rövid időn belül reálisan megszűnő állapotot feltételez, és nem talált olyan peradatot, amely szerint a felperes belátható időn belül, amennyiben a baleset nem következik be, kifejezetten a szakképesítésének megfelelő rendszeres jövedelemre tudott volna szert tenni valamilyen jogviszony keretében.

[25] A másodfokú bíróság által adott jogszabály értelmezés indokolatlanul szűkíti a Ptk. 357. § (3) bekezdésének alkalmazási körét. Az alkalmazható mindazokban esetekben is, amikor a károsult nem bérből, fizetésből, szövetkezeti jövedelemelosztásból tesz szert keresetre, illetőleg jövedelemre. Az is előfordulhat, hogy a károsult nem tölt el - a nem fix összegű keresettel járó - munkaviszonyában annyi időt, amely alapján átlagkeresetét ki lehetne számítani. A Ptk. 357. § (3) bekezdése alkalmazható mindazokban az esetekben, amelyekben nem valósultak meg a Ptk. 357. § (1) vagy (2) bekezdésének alkalmazásához szükséges tényállási elemek, de megállapítható, hogy a károsult baleset hiányában az adott szakma gyakorlásával - a munkaerő-piaci viszonyokat, a gazdasági környezetet is figyelembe véve - képes lenne legalább az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony alapján végző személyek átlagos havi keresetének (jövedelmének) az elérésére, megszerzésére. A felperes esetében pedig ez a feltétel megállapítható. Ezt bizonyítja mindenekelőtt az, hogy a balesetből való felépülését követően a szakképesítésének megfelelő, az általa választott szakmai szolgáltatást nyújtó vállalkozásnál munkaviszonyt létesített, amely másfél éven keresztül fennállt, és ott az ágazati átlagos jövedelemnek megfelelő havi jövedelemre szert tett; továbbá az alperes által sem kétségbe vont tanúvallomások alapján megállapítható, hogy ez önálló vállalkozás keretében is elérhető lenne a felperes számára a baleseti egészségkárosodás hiányában. Ezeket a peradatokat a másodfokú bíróság okszerűtlenül mérlegelte, ezzel megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdését, ennek következtében pedig megsértette a Ptk. 357. § (3) bekezdését is, amely az okszerű mérlegelés esetén alkalmazandó anyagi jogszabály. Ezt az elsőfokú bíróság helyesen és megfelelően alkalmazta, ezért a felperes jövedelempótló járadékának számítása körében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte és ebben a részében az elsőfokú ítéletet hagyta helyben. Ezzel az elsőfokú ítélet a fellebbezett részében - részben a másodfokú bíróság, részben a Kúria által - egészében helybenhagyásra került.

[26] A felperes kárenyhítési kötelezettségének vizsgálata során a bíróságok helyes mérlegelés eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségét nem sértette meg sem azáltal, hogy másik meglévő szakképzettségének megfelelő munkakört nem keresett, sem azáltal, hogy fizikai, egészségi állapotának megfelelő jövedelemszerző tevékenység folytatására való képesítést nem szerzett. A peradatokból egyértelműen megállapítható, hogy a felperes az autószerelő szakmát élethivatásának tekinti. Súlyos mértékű munkaképesség-csökkenése ellenére is elhelyezkedett ebben a szakmában és azt hosszú időn keresztül munkaviszony keretében végezte. Amikor a korlátozásokat tartalmazó munka-egészségügyi vizsgálat eredményére tekintettel a

munkaviszonya rendes felmondással megszüntetésre került, akkor sem jelentkezett még jövedelempótló kártérítési igénnyel, hanem erőfeszítéseket tett más formában, önálló vállalkozás keretében a választott szakmájában való önfoglalkoztatása érdekében. Mindkét körülmény arra utal, hogy a felperes átlagon felül kötődik választott hivatásához. Más szakma gyakorlása, más jövedelemszerző tevékenység megkövetelése a részéről az elvárhatón túli, rendkívüli áldozatvállalást jelentene. Nem várható el a károsulttól, hogy rendkívüli áldozatvállalásokkal enyhítse a kárért felelős személy kártérítő felelősségének a mértékét. A Ptk. 340. § (1) bekezdését a másodfokú bíróság nem sértette meg, ezért a csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a jogerős ítéletet a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

- [27] A vállalkozás veszteségességének az oka a peradatokból következően, figyelembe véve az alperes által sem vitatott tanúvallomások tartalmát, a felperes balesettel okozott csökkent munkaképessége. Olyan egyéb peradat nem merült fel a perben, amely arra utalna, hogy a vállalkozás veszteségességét más, az alperes által a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott körülmény okozta volna vagy okozná. E tekintetben a bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperes sikeres bizonyításával szemben az alperest terhelte volna. Kétségtelen, hogy az alperes az ezzel kapcsolatos ténybeli védekezését már az elsőfokú eljárásban is előterjesztette és az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettségéről nem kapott a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelő tájékoztatást. Ezt azonban már a fellebbezésében sem sérelmezte és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmének sem tette alapjává, ezért ez az eljárási mulasztás a felülvizsgálati eljárásban már nem volt figyelembe vehető.
- [28] A Kúria döntése következtében az alperesnek a perköltségviselésre vonatkozó csatlakozó felülvizsgálati kérelme teljesíthető nem volt. A perköltségviselés az elsőfokú eljárásra nézve az elsőfokú döntéshez képest terheli a feleket. Az elsőfokú bíróság a per tárgyának az értékét nem helyesen állapította meg, és tévesen számolta a felek pervesztességének-pernyertességének az arányát is (ez utóbbit 97%-osnak tekintette a felperes javára a helyesen számított 90% helyett). A pertárgy értékét a másodfokú bíróság sem állapította meg eltérően, és nem a perköltségek számításának tévessége miatt változtatta meg az elsőfokú perköltség-viselési arányokat, hanem a saját érdemi döntéséhez képest, és ennek megfelelően rendelkezett a másodfokú perköltségekről is. Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme ebben a részében mégsem volt teljesíthető. Ezt a csatlakozó felülvizsgálati kérelmét az alperes akként fogalmazta meg, hogy a Kúria kötelezze a felperest perköltség fizetésére, a Pp. 81. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint. Nem fejtette ki külön, hogy milyen módon sérült a jogerős döntéssel a Pp. 81. § (1) bekezdése (amelyet mindkét fokon eljárt bíróság alkalmazott), és nem vezette le az általa helyesnek tartott

perköltség-számítást. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem egészéből ezért csak az következethet, hogy a károsulti közrehatásra vonatkozó csatlakozó felülvizsgálati kérelem eredményességéhez képest kérte a jogerős ítélet perköltség-viselésről szóló rendelkezéseinek a megváltoztatását. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem a károsulti közrehatásra alapított részében eredménytelen volt, annak perköltség-konzekvenciái sem vonhatók le, a perköltség-számítás önmagában vett korrekciója pedig kívül esett a felülvizsgálat keretein.

- [29] A jogerős ítélet szerint a másodfokú perköltségeket a felek egyenlő arányban maguk viselik. A sikeres felülvizsgálati kérelem folytán a másodfokú perköltségek viselését is a felek pernyertességének-pervesztességének arányához kellett igazítani a Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával. A per tárgyának értéke a Pp. 24. § (2) bekezdésének a) pontja és az Itv. 39. § (2) bekezdése alapján a jövedelempótló járadékigény egy évi értéke, a hátralékos szolgáltatás figyelmen kívül hagyásával. Az Itv. 39. § (1) bekezdése alapján ezt nem a módosított kereset tartalma, hanem az eljárás megindításakor fennálló értéke szerint kell figyelembe venni. A felperes kereseti kérelme az eljárás megindításakor havi bruttó 146.700 forint járadék megfizetésére irányult. Ennek egy évi összege 1.760.400 forint. Ebből a Kúria döntéséhez képest havi bruttó 130.049 forint járadékban, éves szinten 1.560.588 forint pertárgy érték erejéig, kerekítve 90%-os mértékben lett pernyertes. Az alperes fellebbezése a havi járadékfizetési kötelezettségének 43.277 forintra való leszállítására irányult. A másodfokú eljárásban vitássá tett követelés-érték ennek és az elsőfokú ítéletben meghatározott havi összegnek a különbözete tizenkettővel szorozva, 1.041.264 forint. A Kúria döntéséhez képest a fellebbezés teljes egészében sikertelen, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárás költségeinek viselésére egészében az alperes köteles. A jogi képviseleti munkadíj a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján 35.000 forint.

Záró rész

- [30] A felülvizsgálati kérelem sikeres, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem sikertelen volt. A felmerült költségek viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles. A felülvizsgálati eljárásban vitássá tett követelés értéke felperesi részéről 521.940 forint, alperesi részről 519.324 forint, a kettő együttesen 1.041.264 forint. A felperest megillető jogi képviseleti munkadíj mind a jogszabályi alapjait, mind a számítását illetően megegyezik a másodfokú perköltségek körében kifejtettekkel. Az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján számított felülvizsgálati eljárási illetéket a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján úgyszintén az alperesnek kell viselnie.

Budapest, 2017. július 12.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
HM